

โปรแกรมการจัดการตนเองในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาล ในเลือดไม่ได้ ตำบลหนองแก้ว อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

จันทร์ภรณ์ แสนโสม, พย.บ.¹, กำพล เข็มทอง, ส.ด.²

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการจัดการตนเองในการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ และ 2) เพื่อศึกษาผลลัพธ์ของการจัดการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ก่อนและหลังได้รับโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่มารับบริการในคลินิกโรคเบาหวานของ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านกอก ตำบลหนองแก้ว อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2567 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2568 เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ กลุ่มละ 29 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม 3 ส่วน วัดก่อนและหลังการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนานำเสนอด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มัธยฐาน เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรระหว่างกลุ่มโดยใช้สถิติ Independent t-test

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 75.9 อายุเฉลี่ย 57.22 ปี (SD= 23.43) มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 75.9 การศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 48.3 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 55.2 รายได้เฉลี่ย 6,424.50 บาท (SD=33.19) ระยะเวลาเจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวาน 5-10 ปี ร้อยละ 58.6 สูบบุหรี่ ร้อยละ 10.3 ดื่มสุรา ร้อยละ 13.8 กลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.5 อายุเฉลี่ย 53.11 ปี (SD= 23.43) มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 58.6 การศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 34.5 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 55.2 รายได้เฉลี่ย 4,224.5 บาท (SD=58.43) ระยะเวลาเจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวาน 5-10 ปี ร้อยละ 41.4 สูบบุหรี่ ร้อยละ 6.9 ดื่มสุรา ร้อยละ 17 ผลต่างคะแนนเฉลี่ยของความรู้ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ก่อนการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีผลต่างคะแนนที่แตกต่างกันของค่าเฉลี่ยของความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และหลังการทดลองคะแนนเฉลี่ยของความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p-value<0.01) โดยพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ สูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ 1.76 ผลต่างคะแนนเฉลี่ยระดับน้ำตาลที่เจาะปลายนิ้วของผู้ป่วยโรคเบาหวานของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง โดยก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเฉลี่ยของระดับน้ำตาลที่เจาะทางปลายนิ้วของผู้ป่วยโรคเบาหวานไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่หลังการให้โปรแกรมตามกระบวนการวิจัย พบว่าหลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยของระดับน้ำตาลที่เจาะทางปลายนิ้วของผู้ป่วยโรคเบาหวาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p-value<0.01) โดยพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของระดับน้ำตาลที่เจาะทางปลายนิ้วของผู้ป่วยโรคเบาหวานลดลง

จึงเห็นว่าโปรแกรมที่พัฒนาเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะสามารถนำไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ในกลุ่มที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ ได้เหมาะสม

คำสำคัญ: โปรแกรมการสร้างการรับรู้และการสร้างพลังอำนาจ, ผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ควบคุมระดับน้ำตาลไม่ได้

¹พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านกอก อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

Email: jum.050714@gmail.com

²นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ Email: baokamk@gmail.com

Self-Management Program on Glycemic Control of Uncontrolled Type 2 Diabetic Patients, Nong Kaeo Subdistrict, Kanthararom District, Sisaket Province

Jantharaporn Saensom, *B.N.S.*¹, Kampol Khemthong, *Dr.P.H.*²

Abstract

This quasi-experimental research aimed to 1) study the effects of self-management on blood sugar control in patients with type 2 diabetes who had poor blood sugar control, and 2) study the effects of self-management on blood sugar control in patients with type 2 diabetes who had poor blood sugar control before and after receiving the program. The sample consisted of type 2 diabetes patients receiving services at the diabetes clinic at Ban Kok Subdistrict Health Promoting Hospital, Nong Kaeo Subdistrict, Kanthararom District, Sisaket Province, between November 2024 and February 2025, and were divided into two groups: the experimental group and the comparison group, 29 patients per group. Data were collected using a three-part questionnaire administered before and after the experiment. Data were analyzed using descriptive statistics, presenting percentages, means, standard deviations, and medians. Differences in mean scores of variables between groups were compared using the independent t-test.

This results revealed that Most of the experimental group were female (75.9%), mean age 57.22 years (SD= 23.43), married status 75.9%, primary education 48.3%, agriculture 55.2%, average income 6,424.50 baht (SD=33.19), duration of diabetes 5-10 years 58.6%, smoking 10.3%, drinking alcohol 13.8%. Most of the comparison group were female (65.5%), mean age 53.11 years (SD= 23.43), married status 58.6%, primary education 34.5%, agriculture 55.2%, average income 4,224.5 baht (SD=58.43), duration of diabetes 5-10 years 41.4%, smoking 6.9%, drinking alcohol 17%. The difference in mean scores of knowledge The difference between the experimental and comparison groups before and after the experiment was statistically significant. Before the experiment, the experimental and comparison groups showed a statistically significant difference in their knowledge scores. After the experiment, the knowledge scores were statistically significant at the 0.05 level (p-value <0.01). The experimental group had a 1.76 higher knowledge score than the comparison group. The difference in the mean finger-prick blood sugar scores between the experimental and comparison groups before and after the experiment was statistically significant. However, after the program's implementation, the mean finger-prick blood sugar scores of the diabetic patients were statistically significant at the 0.05 level (p-value < 0.01). The experimental group showed a decrease in their mean finger-prick blood sugar scores.

Therefore, the developed program represents an alternative approach that can be effectively applied to the care of patients with type 2 diabetes who have poor blood sugar control.

KEYWORDS: Effectiveness of Program self-awareness and empowerment, type 2 Diabetes Mellitus uncontrolled

¹ Registered Nurse, Professional level, Ban Kok Health Promoting Hospital, Kanthararom District, Sisaket Province

Email: jum.050714@gmail.com

² Public Health Technical Officer, Senior Professor level, Sisaket Provincial of Public Health office

Email: baokamk@gmail.com